

**R. P. Francisci Svarez Granatensis, E Societate Iesv
Doctoris Theologi; Et In Conimbricensi Academia
Sacrarvm Litterarvm Olim Primarii Professoris Emeriti De
Divina Gratia Pars ...**

Continens Prolegomena sex, & duos priores libros De Necessitate Divinæ
Gratiæ Ad Honesta Opera

Suárez, Francisco

Mogvntiæ, 1620

Cap. IV. An Pelagius non solum auxilij gratiæ, sed etiam generalis Dei
concursus neceßitatem ad humanas actiones negauerit?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94086](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94086)

ternam negabat, nam hæc non est lex, nec doctrina, sed diuina inspiratio, & spiritualis illuminatio, vt recte docuit Concil. Trident. vt infra videbimus.

Accedit, quod etiam de illa, qualicunq; gratia, quæ putabat Pelagius esse sufficientem, non credidit esse necessariam, sed tantum vtilem. In quo non immerito aliquis hæcere poterit, si illa gratia non erat aliud, quam reuelatio obiecti fidei, vel diuinæ legis, quomodo poruerit Pelagius negare esse necessariam, quid enim magis necessarium ad credendum, quam veritatis credendæ reuelatio, vel magis necessarium ad bonum operandum, quam notitia legis? Sed esto verum sit non ignorasse Pelagium reuelationem esse necessariam ad credendum, & notitiam legis ad seruandam illam, nihilominus existimo dixisse, illam gratiam esse tantum datam, vt homo facilius possit legem naturalem seruare, & non peccare, & esse sanctus, & innocens, quia licet nullam reuelationem haberet homo, ac proinde non crederet, posset per rationem naturalem Deum cognoscere, & licet non haberet diuinæ præcepta positiua specialiter tradita, posset, vt putabat, seruare naturalem legem, per quæ iustificaretur apud Deum, quia *factores legis iustificantur*, ad Rom. 2. Et consequenter per easdem vires naturales posset consequi vitam æternam: nā hæc promissa est seruantibus mandata, 1. Mat. 19. Ad hos ergo effectus dicebat, etiam illam suam gratiam non esse necessariam, sed ad facilius operandum iuuare. Et præterea licet reuelationem putaret necessariam ad credendum, & notitiam legis diuinæ ad illam seruandam, præter illam, nullam aliam gratiam requirebat, vel vt homo possit, vel vt velit credere, aut seruare legem: imo neq; de facto putat dari aliam gratiam ad fidem, vel legis diuinæ obseruationem etiam facilius præstandam, præter reuelationem, & doctrinam, vt declaratum est. Atq; in his consistere videtur proprius error Pelagij contra diuinam gratiam: in quo vero etiam cum Semipelagianis senserit in cap. 16. explicabo.

CAPVT IV.

An Pelagius non solum auxilij gratiæ, sed etiam generalis Dei concursus necessitatem ad humanas actiones negauerit?

Questionem hanc apud antiquos Doctores disputatam non inuenio, moderni vero illam agitare cœperunt. Et quanquam per se spectata ad disputationes de gratia pertinere non videatur, ad intelligendum, quo sensu Patres loquentes contra Pelagiū generales aliquas loquutiones proferant, conferre potest, & ideo breuiter inquirenda est. Et in primis nullum apparet sufficiens fundamentum, vt hunc errorem Pelagio tribuamus. Nam D. Aug. accurate referens illius errores, nunquam dixit, Pelagium generalem Dei efficientiam cum omnibus causis negasse: ergo non est, cur dicamus illam negasse, ergo neq; verisimile est, illam in operibus liberi arbitrij negasse. Antecedens notum erit legenti Aug. lib. de Hæres. in 88. vbi dicit, Pelagium negasse veram gratiam, qua saluamur, concessisse vero gratiam liberi arbitrij, seu creationis, & sub ea errorem suum occultare voluisse vt latius dicit epist. 95. & 105. Vnde in Concilijs etiam nunquam de hoc errore damnatus est, sed solum quod veram gratiam, quæ per Christum datur, negasset. Consequentia prima probatur, quia si in hoc Pelagi⁹ errasset, neq; Aug. omisisset, neq; Concilia sine dānatione relinquerent. Specialiter aut probatur 2. consequentia, quia non est maior ratio dependentiæ à concursu Dei in alijs agentibus, aut facultatibus creatis, quam in creata voluntate: ergo si Pelag. in cæteris causis, seu effectibus Dei concursum non negauit, non est verisimile specialiter in operibus liberi arbitrij negasse. Eo vel maxime, quod Aug. nec generaliter de omnibus causis secundis, nec specialiter de vo-

luntate creata hunc errorem in Pelagio notat. Et confirmatur, quia August. alijs locis illum errorem sine vlla mentione Pelagij confutat, vt lib. 5. Genes. ad litter. capit. 20. Ex quo etiam constat antiquiorem esse errorem Pelagij, & ab illo diuersum. Vnde confirmatur, quia licet Durand. in eo errore fuerit in 2. dist. 1. q. 5. nec Pelagianus propterea censetur, nec simpliciter hæreticus: ergo error ille nec fuit Pelagij, nec est damnatus à Concilijs inter Pelagij errores. Tandem confirmatur, quia alias ex definitionibus Conciliorum contra Pelag. non haberemus veram gratiæ necessitatem, omnes n. eludi possent, de adiutorio Dei per generalem concursum illas interpretando.

Ac vero contrarium tenet, & Bellarm. l. 4. de Grat. & lib. arb. c. 4. & Abul. Mat. 19. q. 178. ad 6. non solum docet, Pelagium negasse necessitatem generalis concursus Dei ad bona opera liberi arbitrij, sed etiam illum concursum comprehendere nomine gratiæ, vt etiam ait q. 179. ad 7. quia gratis à Deo datur, vnde sentit Concilia definitia contra Pelagium, nomine gratiæ, hunc et concursum comprehendere. Omisssa vero nunc hac posteriori parte priorem indicat etiam Paulus Orof. Apolog. de Lib. arb. circa medium, dum ait, Pelagium constituisse gratiam in solo libero arbitrio generaliter hominibus concessio, & de alijs causis dixisse, *Deum custodire naturam, quam semel bene disposuit, & elementarijs cursibus constituit, inde facere Deum, quæ facit*. Citatur etiam Hieron. qui in epistol. ad Cresiph. his verbis refert Pelag. errorem. *Dei est gratia, quod propria nos condidit voluntatis, & libero arbitrio contenti sumus, neq; ultra eius indigemus auxilio, ne si indiguerimus, liberum frangatur arbitrium*. Et infra dicit, *Dei potentia factos se esse iactant, qui nullius ope indigent*. Et iterum ait, Pelagianos ita posuisse gratiam in libero arbitrio, vt non per singula opera Dei nitamur, & regamur auxilio: vbi nomine auxilij etiam generalem concursum comprehendere videtur, ac subinde asserere, illum etiam Pelagiū negasse. Nam statim inducit Pelagium sacrilegum (vt ipse ait) interrogantem, *Nunquid si voluero curuare digitum, mouere manum, ambulare, &c. Semper mihi auxilium Deierit necessarium?* Similem interrogationem habet l. 1. contr. Pelag. circa principium, cui cum Atticus, id est, Hieron. respondisset, *Iuxta meum sensum non posset, perspicuum est, scilicet, hominem mouere manum, aut calicem temperare sine adiutorio Dei*. Replicat Critobul. id est Pelagius: *Si absq; Deo, & nisi per singula ille me iuuerit, nihil possum agere, nec pro bonis me operibus iuste coronabit, neq; affliget pro malis, sed in viroq; suum, vel recipiet, vel damnabit auxilium*. Vbi clare loquitur de auxilio bonis, & malis operibus communi, quod non est, nisi generalis concursus. Obijciunt autem Attico. *Non ita esse datum nobis liberum arbitrium, vt per singula opera Dei tollatur administratum*. Respondet Critobul. *Non tollitur Dei adiutorium, cum creatura in semel dati liberi arbitrij gratia conseruentur*. Ex quibus verbis satis constat, negare Pelagium omnem alium Dei concursum, præter liberæ voluntatis conseruationem.

Præterea Augustin. nonnullis in locis vult, etiam bona opera naturalia diuino adiutorio esse tribuenda: imo licet male ab homine fiant, quatenus ipsa in se bona sunt, Deo auctore fieri. Sic l. 4. contr. Iulian. c. 3. circa finem cum dixisset, misericordiam Dei per se ipsam naturali compāssione bonam esse, illo tamq; bono male vti, qui infideliter vtitur, & hoc bonum male facere, qui infideliter facit, adiungit. *Etiam ipsa opera quæ faciunt infideles, non ipsorum esse, sed illius, qui bene vtitur malis ipsorum autem esse peccata quæ bona male faciunt*. Talia autem opera, vt bona sunt, non sunt à Deo, nisi per generale auxilium, seu concursum: ergo sentit Augustinus Pelagianos negasse, talia opera esse à Deo ac subinde negasse generalem Dei concursum. Et circa principium eiusdem capituli agens de naturalibus virtutibus, & facultatibus bonis, dicit ad Iulianum: *Quanto satis hæc ipsa in eis donata Dei esse fatereris, cuius occulto iudicio alij rarisissimi ingenij, & ad intelligendū quodā-*

modo plumbei, alij obliuiofi, alij acuti, memoresque nascuntur. Et cetera, quæ prolequitur vt concludat: Quarto ergo tolerabilis illis, quas dicit in impijs esse virtutes, diuino muneri potius, quàm eorū tribueret tantūmodo voluntati? Priora vero bona naturæ non alia ratione sunt dona Dei nisi propter generalem concursum: ergo saltem hoc modo vult Augustinus concludere contra Iulianum virtutes morales esse dona Dei, ergo supponit, Iulianum negasse, hoc etiam modo esse à Deo, sed à nostra sola voluntate. Confirmatur hoc ex eodem Augustino epistol. 130. dicente: Licet Polemone horatu Xenocratis à vitio libidinis reuocatus, non Deo fuerit acquisitus, sed tantum à dominatu luxurie liberatus, tamen ne ipsum quidem, quod in eo melius factum est, humano operi tribuerim, sed diuino. Ipsius namque corporis, quod est infimum nostrum, si quæ bona sunt, sicut forma, & vires, & salus, & si quid eiusmodi est, non sunt, nisi ex Deo creatore, ac perfectore natura, quanto magis animi dona donare nullus alius potest. Hæc autem corporis bona à Deo solum sunt per generalem concursum: ergo hoc saltem vult concedi Augustinus de bonis moribus naturalibus: ergo è conuerso hoc etiam videntur negasse Pelagiani, dixisseq; Deū esse factorem humanæ naturæ, non vero perfectorē. Et hoc etiam indicat libr. de Grat. Christi, capit. 3. & 6. vbirefert, Pelagium solam possibilitatem dixisse habere nos à Deo, non voluntatem, vel actionem, quia non credebatur, Deum esse cooperatorem nobiscum.

4. Ratione potest hæc sententia suaderi, quia hoc est consentaneum generalibus verbis Pelagij, & aperte sequitur ex fundamento erroris eius. Vtrumque ostenditur ex decimo eius articulo damnato in Concilio Palæstino, Non est liberum arbitrium, si Dei indiget auxilio. Hæc enim verba absoluta, & indelinita liberum arbitrium, tam in rebus diuinis, quam in moralibus, & naturalibus operans comprehendunt: imo tam bene, quam male operans: ergo in omnibus negauit necessitatem auxilij diuini, & nomine auxilij omnem Dei influxum, omnemque cooperationem, etiam per generalem cōcursum, comprehendit, quia in naturalibus, & præsertim in malis, nullum aliud auxilium creditur necessarium. Vnde cum in eodem articulo subiungit: Quoniam in propria voluntate habet vnusquisque, facere, vel non facere: exclusiuam notam subintellexit videretur, vtique in sola propria voluntate, quæ in suo velle libero non potest ab alio dependere, nam hic sensus necessarius est, vt ex illa causali propositione altera pars inferatur. Vnde fundamentum illius fuit, de pendentiam ab auxilio alterius, etiam ipsius Dei, repugnare libertati arbitrij. Quod fundamentum, si verum esset, æque procederet in omnibus operibus voluntatis, etiam naturalibus, & malis quia seruata proportionē, similis est dependentia naturalium voluntatum à concursu generali, de pendentia supernaturalium à concursu gratiæ. Vnde ferre eadem difficultas in conciliando vsu libero morali cum præscientia, & prouidentia, & concursu generali, quæ in concordia gratiæ cum libero arbitrio inuenitur, vt postea videbimus: ergo si Pelagius hac difficultate superatus negauit gratiam, vel libertatem negaret, eadem etiam negauit concursum generalem cum libero arbitrio, ne illud in naturalibus actibus tollere videretur.

5. Hinc ergo vltius potuit, & debuit Pelagius progredi, & eandem independentiam à Dei concursu in actionibus naturalium causarum ponere. Nam licet ratio libertatis in alijs non inueniatur, aliunde potest sufficiens aequiparatio fieri. Si enim voluntas creata, etiam si sit causa secunda, non pendet in sua operatione ab actuali influxu causæ primæ in suam actionem, recte sequitur, causam secundam habentē proximam virtutem sufficientem in suo ordine ad suum effectum, posse illum efficere sine actuali concursu causæ primæ in eandem actionem, quia licet voluntas propter vsu libertatis putetur magis indigere

Pars I.

hæc exemptione (vt sic dicam) si tamen illam habet, non est, quia est libera, sed quia virtutem habet sufficientem ad suam actionem. Vnde non minus in naturalibus actibus, seu necessarijs, quam liberis illam habebit: ergo etiam aliæ causæ secundæ licet naturaliter agant, quia virtutem proximam sufficientem habent in suo ordine, eandem independentiam habebunt: ergo verisimile est, ita de omnibus causis secundis Pelagium sensisse, earum nimirum actiones non esse immediate à Deo, sed tantum mediate, quatenus dedit virtutem agendi, & illam conseruat, sicut Durand. sentit.

In hoc puncto dicunt aliqui Pelagium ad actus ordinis naturalis non negasse influxum Dei cooperantis, seu concurrentis cum causis secundis propter ea, quæ priori loco posuimus. Addunt vero negasse, esse necessarium Dei adiutorium, quo præmouet, & operatur, seu præoperatur, vt operemur, ita enim loquuntur. Et hoc posterius colligunt ex verbis Hieronymi in dicta epistola ad Ctesiphontem. Vbi Pelagiū introducit aduersus Deum se extollentem, & dicentem. Recede à me, quia mundus sum, non habeo te necessariū: dedisti enim mihi semel arbitrij libertatem, vt faciam quod voluero, quid rursum te ingeris, vt nihil possim facere, nisi tu in me tua dona compleueris? Intelligunt enim his verbis voluisse negare Pelagium, non concursum cōcomitantem, sed quoddam præuium adiutorium, quo Deus virtutem creati arbitrij, etiam in naturalibus, complet, & applicat ad exercitium actus. Et ad hunc sensum trahunt verba Hieron.

Veruntamen si solum illud complementum ad actus naturales negasset Pelagius, non esset cur in eo reprehenderetur, quia verum quidem est, illam præuiam applicationem, seu complementum non esse necessarium in causis secundis naturaliter operantibus vt principalibus causis proximis suorum effectuum, nam ad illos habent sufficientem, & completam virtutem in suo ordine causarum secundarum, solumque indigent generali influxu, & cooperatione Dei, vt in lib. 1. & 2. de Auxilijs ex professio probauimus, & infra in libro tercio iterum dicemus. Nec etiam voluntas rationis suæ libertatis indiget illo complemento ex parte suæ virtutis naturalis ad actus illi proportionatos, quia neque propter libertatem habet in suo ordine virtutem minus completam, quam aliæ causæ naturaliter agentes, nec illud complementum per modum applicationis ad exercitium inuenit vsui libertatis, sed potius illum impedit, vt eodē libro dicemus. Nec ex verbis Pelagij, quæ Hieronymus refert, sensus ille colligitur, vt statim ostendamus. Neque testimonia Scripturæ, quæ Hieronymus inducit ad illud dictum Pelagij impugandum illi sensui deferuiunt, vt est illud Psalm. 24. Oculi mei semper ad Dominum, quoniam ipse euellit de laqueo pedes meos, & illud Hierem. decimo. Non est in homine via eius, & à Domino gressus eius diriguntur, vt etiam dicitur Psalm. 36. Hæc enim, & similia à nemine intelliguntur de complemento virtutis ad agendum, quo indigeant causæ secundæ, sed de peculiari gubernatione diuina, quæ omnia, quæ creauit, gubernat, & administrat, & specialiter res humanas regit, aut præuenit, ordinando, aut permittendo, & cum omnibus, iuxta operis qualitatem, concurrando. Et hæc est maxima dependentia, propter quam oramus, & petimus, vt nos Deus regat, & dirigat maxime in operibus bonis, & in cauendis malis, eorumq; occasionibus, & causis etiam extrinsecis præueniendis, & tollendis. Hoc autem genus prouidentie, & dependentiæ nostrarum actionum ab illa necessario omnino est, siue illud adiutorium, seu præuium complementum virtutis naturalis ponendum sit, siue non. Nam etiam si illud admitteretur, daretur per modum generalis concursus & tanquam debitus singulis agentibus hoc, vel illo modo applicatis: vnde non aliter esset necessaria oratio propter illud, quam propter concursum cōcomitantem.

N 2

mitan-

mitantem, neq; magis propter vnum, quam propter aliud dicitur Deus actiones nostras dirigere, aut regere. Deniq; ad hoc regimē necessariū non est illud genus auxiliij per modum complementi virtutis propriæ, ac per se, & physice actiue in naturalibus, sed vt intrinsecum, & connaturale ipsi causis secundis, earumq; virtutibus dari potuit.

8.
Questionis
expeditio.

Mihi ergo in primis videtur, si Pelagius negauit necessitatem auxiliij diuini phyfici, & proprie efficiētis in nobis, vel nobiscum actus naturales, non aliud, quam concursus generalem ad actus naturales liberi arbitrij negasse: neque hoc esse alienum à verbis eius, licet sit incertum. Probo singulas partes, & primam quidem ex dictis probatam suppono, quia ad singulos actus ordinis naturalis voluntatis non est necessaria alia efficiētia Dei propria, & per se in ipsam voluntatem, vel actum eius, præter efficiētiā Dei cum voluntate eiusdem actus, & actionis, in qua consistit concursus generalis, & simultaneus: ergo si Pelagius aliquam talem efficiētiā negauit, esse necessariam ex parte Dei, de illo concursu intellexit. Quod etiam indicant verba, quibus Hieron. Dialog. 1. cont. Pelag. parum à principio hanc eorū argumentationem refert. *Si in hominibus ille cooperatur non est meum sed eius qui adiuvat, &c.* Vbi verbum cooperandi auxiliū simultaneum indicat. Et ex parte sequenti hæc confirmabitur.

9.

Altera ergo pars probatur, quia Pelagij verba. *Nisi tu in me tua dona compleueris*, non solum intelliguntur de complemento virtutis in actu primo, vt sic dicam, sed maxime de complemento donorum in actu secundo, seu per actiualem efficiētiā ipsi finiet voluntatis, seu volitionis: nam alia verba, *Recede à me*, omnino remouent Deum tanquam necessariū vt voluntas compleatur, siue in virtute volendi, siue in ipso velle. Item illa, *Non habeo te necessariū*, coniuncta sequentibus, *vt faciam quod voluero*, plane excludunt omnino Deum, siue vt cooperantem, siue vt consummatorē virtutis volendi. Nam si Pelagius crederet, ad volendum esse necessariū Deum, saltem vt coagentem voluntati: non posset absolute dicere Deo, *recede à me*, aut *non habeo te necessariū*, aut *quid rursum te ingeris*: Ergo cum Hieron. tradat, Pelagium ita excludi necessitatem diuini auxiliij, vt verba illa, virtute saltem protulerit, profecto non est improbabile, ita sententiam illius intellexisse. Et ita cum subdit, Pelagium quasi irridendo dixisse. *Si voluero curuare digitum mouere manum, &c.* semper mihi auxiliū Dei necessariū erit; de omni auxilio etiam per modum generalis concursus id intellexisse videtur. Vnde in epist. ad Demetriad. ait. *hominēs sine Deo operando, virtute ostendere, quales à Deo facti sunt.* Quasi sola sua virtute sine vllo Dei concursu id faciant. Eodem modo Augustinus dicta epistola 106. circa finem refert hunc errorem: *Non esse liberum arbitrium, si Dei indiget auxilio quoniam in propria voluntate habet aliquid facere, vel non facere.* Inferius vero contra Pelagium ipse subdit. *Fateatur esse liberum arbitrium, etiam si diuino indiget adiutorio.* Et libr. de Gratia Christi cap. 3. de Pelagio inquit. *Voluntatem, & actiones nostras esse asserit, atque ita nobis tribuit, vt non, nisi à nobis esse contendat.* Et in cap. 6. ait, Pelagium negasse Deū cooperari homini, cum operatur. Idē significat Paulus Orosius libr. de Arbitrij libertate, quem contra Pelagium Augustini, & Hieronymi temporibus scripsit: nam circa medium illius ait, illum negasse non solum illam gratiam, quam Deus largitur Ecclesiæ suæ, sed etiam generalem cooperantem gratiam, quā Deus quotidie per dies, & momenta cunctis, & singulis ministrat, ita enim appellat generalem concursus. Denique D. Thomas etiam in 2. dist. 28. quæst. 1. art. 3. in corp. ait, si gratia sumatur pro diuina voluntate gratis in nobis omnia bona causante, non posse hominem sine illa implere præceptum, etiam quoad substantiam. Quod intelligit D. Thom. de concursu Dei generali, vt in artic. 1. aperte declarauerat. Et ta-

men subdit in eodem art. 3. *Et ideo Pelagius errauit, qui simpliciter impleri præcepta legis posse sine gratia posuit.* In quibus verbis aperte sentit, Pelagium etiam concursus Dei generalem negasse. Vnde probabilis satis est hæc sententia. Est tamen incerta, cum propter argumenta priori loco posita, tum quia ille error Pelagij non confutatur à dictis Patribus ostendendo necessitatem generalis concursus Dei, sed ostendendo dependentiam liberarum actionum à regimine diuinæ providentiæ gratiæ, & voluntatis circa singula opera: potuit autem Pelagius negare necessitatem huius specialis auxiliij, etiam si generalem concursus non negauerit. De hoc ergo puncto, & quid Pelagius de generali concursu sentierit, nihil definitè asserimus, quia vt dixi, non satis constat, neq; etiam ad veram doctrinam de gratia tradendam censeo esse necessariū.

Ne tamen aliquis sumat occasionem errandi in exponendis Patrum, vel Conciliorum definitionibus, aduerto, eos dum contra Pelag. pugnant pro necessitate gratiæ, de proprijs gratia, vt est supernaturalis donū, non debitum naturæ, loqui, non proprie, ac per se de concursu generali. Hoc patet ex dictis supra cap. 3. & ex testimonijs Scripturæ, quæ contra Pelagium Patres, & Concilia adducunt. Quapropter si generalis interdū exponatur, ita sunt accommodanda concursui generali, vt gratia propria non excludatur. Hoc declaro ex D. Thom. in 2. d. 28. quæst. 1. art. 1. ad 3. vbi tractans verba Aug. *Nemo potest aliquid bonum velle, nisi iuuetur à Deo* 1.1. ad Bonif. c. 3. illa in primis explicat de adiutorio generalis cōcursus dicens, *Quod Deus non tantum nos iuuat ad bene agendum per habitum gratiæ, sed etiam interius operando in ipsa voluntate sicut in qualibet re operatur.* licet postea etiam explicet de auxilio gratiæ, & bono meritório. Idemq; D. Thom. loann. 15. lect. 1. cum partitione accommodata exponit verba illa. *Sine me nihil potestis facere.* Opera enim (inquit) nostra aut sunt virtute naturæ, aut ex gratia diuina. Si virtute naturæ, cum omnes motus naturæ sint à verbo Dei, nulla natura ad aliquid faciendum moueri potest sine ipso. Si vero virtute gratiæ, cum ipse sit author gratiæ, nullum opus meritorium sine ipso fieri potest. Et aliqui Theologi ita intellexerunt canon. 7. Concil. Araus. vt ibi Carranza refert in Summa Conciliorum, quod ille non reprobaret licet aliam expositionem magis probet, de quo canone infra videbimus.

Possumus etiam in exemplum asserre decimam propositionem in Conc. Palæstin. definitam contra Pelag. liberum esse arbitrium, etiam si diuino indiget adiutorio: illa enim vnuerfalis est, & cum proportionem ad naturalem, & supernaturalem adiutorium in diuersis operibus liberis applicanda, tū quia verba generalia sunt, cum etiam quia propositio lata est in sensu contratio & proportionato ad refellendam propositionem Pelag. Præterea Hieronymus supra contr. Pelagium obijcit verba Iacobi 4. *Eccē nunc qui dicitis. Hodie, aut crastinum bibimus in illam ciuitatē, &c.* pro eo, vt dicatis, si Dominus voluerit, vbi clare loquitur Iacobus de dependentiā, quā à Dei voluntate, & prouidentia habemus, etiā in naturalibus operibus, quæ solū ex generali concursu, ac prouidentia pendunt. Sic etiā dicere solent Patres, pluriā esse donum Dei, iuxta illud: *Et pluit super iustos, & iniustos*, cum tamen donū illud ordinari sit ex generali prouidentia, & cum generali cōcursu causarum, licet interdū, ac sepe possit ex speciali Dei voluntate fieri, etiam cum immutatione generalis concursus causarū. Quoties igitur verba Patrum generalia sunt, cū proportionem possint ad actus naturales, & supernaturales, & concursus generalis vel specialis applicari. Quando vero de auxilio gratiæ tractant, cum proprietate de vera gratia, & speciali beneficio intelligenda sunt, iuxta superius dicta. Idēque est quando in particulari loquitur de Spiritu S. inspiratione, illuminatione, vocatione, vel similibus terminis, qui speciales modos, seu species proprias

10.
Regula ad
Sanctos Pa-
tres exponē-
dos, dum de
gratia loquū-
tur consi-
derantur.

11.
Exemplo pro-
batum prædi-
ctam regulam.

V. Quæ fuerit sententia Semipelag. & qui eius sectatores?

149

gratia significant, vt in discurſu materiæ la-
cimus.

CAPVT V.

*Quæ fuerit ſententia, errorve Semipelagiano-
rum, & qui eius auctores, vel ſecta-
tores*

Huius erroris notitiam primi omnium Proſper
Aquitanus, & Hilarius Arelatenſis in epiſtolis ad
Auguſtinum nobis tradiderunt. Cum enim Auguſti-
nus in libris contra Pelagium pro gratia Dei pugnan-
do, non ſolum neceſſariam eſſe ad piæ, & ſanctæ vi-
uendum, ſed etiam omnino gratis dari, nullumque
humanum meritum illam antecedere docuiſſet, eo
tandem peruenit, vt ad ſolam diuinam electionem,
& prædeſtinationem totum humanæ ſalutis nego-
tium reuocare videretur. Vnde factum eſt, vt aliqui
occaſionem ſumpſerint errandi, & dicendi, per præ-
deſtinationem, & reprobationem ſublatum eſſe li-
berum arbitrium, & ideo ſolam gratiam ſine dilige-
tia, vel labore ex parte hominis, ſufficere ad illius ſa-
lutem. Aiebant enim, nec piæ viuenticus prodeſſe o-
pera, ſi reprobatifint, nec praua opera obſeſſe peccan-
tibus, ſi ſint prædeſtinati, vt reſert Sigibert. in Chro-
nic. ann. 415. vbi etiam ait, hos ſumpſiſſe occaſionem
errandi ex ſcriptis Auguſtini contra Pelagianos. Hæc
ergo hæreſim, quæ Prædeſtinatorum dicta eſt, ſimul
cum Pelagiana abhorrentes multi catholici in Gal-
lia, vt mediam viam inter veramque tenerent, neceſ-
ſarium putarunt, aliquid tribuere ſoli libero arbitrio
in quo prædeſtinatio, totuſque gratiæ effectus initium,
& fundamentum haberet. Vnde qui ſic ſenſerunt,
cum in alijs à Pelagio diſcederent, in hoc illi ad hæſe-
runt, quod initium gratiæ ſit ex libero arbitrio, ac
ſubinde: quod prima gratia ex aliquo merito liberi
arbitrij proueniat. Ideoque licet ad perfectam ſalu-
tem conſequendam, & ad perfeuerandum in illa ſe-
mel acquiſita, & ad proficiendum in bonis operibus
gratiam eſſe neceſſariam admitterent, nunquam ta-
men eo peruenerunt, vt eam gratis dari concederent
ſed ex aliquo bono vſu liberi arbitrij, quem ponebāt,
vel in naturali affectu credendi, vel in deſiderio ſalu-
tis, vel in aliqua humana oratione, vel alia ſimili hu-
mana diligentia, in quaſitione, aut labore, vt ſumitur
ex epiſtolis Hilarij, & Proſperi ad Auguſtinum, & ex
eodem Auguſtino libro de Prædeſtinatione Sanctor.
Vbi prius narrat ea, in quibus iſti à Pelagio diſcrepa-
bant, conſtitendo lapſum humani generis in primo
parente, & neceſſitatem redemptionis per Chriſtum
& gratiæ eius ad veram iuſtitiam recuperandam, e-
iuſque opera perficienda. Poſtea vero lapſum eorum
ac conuenientiam cum Pelagio in hoc tantum ponit,
quod ponentes initium fidei ex nobis eſſe, neceſſario
conuincuntur dixiſſe, gratiam propter humanū me-
ritum dari.

Hinc ergo iſti dicti ſunt Semipelagiani, vel reli-
quæ Pelagianorum, quia partim à Pelagio diſcede-
bant, partim cum illo ſentiebant, & ita ab illo exor-
ti ſunt, quia particulam erroris eius retinuerant. Cum
enim Pelagius negaret neceſſitatem auxilij gratiæ ad
quæcunque ſalutis opera, multo magis negauit, eſſe
neceſſarium ad initium ſalutis. Et ideo D. Thomas
hos Semipelagianos, ſub communi nomine, Pelagia-
nos appellat, 2. 2. qu. 6. artic. 1. & 3. contra gentes,
cap. 152. in fine, vbi dicit, Pelagianos poſuiſſe initium
fidei ex nobis. Et 1. part. quæſt. 23. artic. 5. addit, Pe-
lagianos poſuiſſe initium bene faciendi ex nobis, cō-
ſummationem autem ex Deo. Idem libr. 3. contra
gentes, cap. 149. in fine, vbi ait, Pelagianorum erro-
rem fuiſſe, auxilium merentis gratiæ eſſe ex merito
noſtro, ac proinde initium iuſtificationis eſſe ex no-
bis, conſummationem autem ex Deo. Quibus locis

Part I.

Pelagianorum nomine Semipelagianos ſine dubio
comprehendit: imo de illis præcipue loquitur, vt ip-
ſe diſtinctius explicat quodlibet. 1. artic. 7. dicens.
Pelagius docuit, hominem non indigere auxilio Dei ad bene o-
perandum, ſed tantum lege, ac doctrina. Quia vero hoc nimis
parum videbatur, ideo poſtea Pelagianipofuerunt, quod initium
boni operis eſt homini ex ſe ipſo. Et infra concludit. Ad Pe-
lagianum errorem pertinet dicere, quod homo poſſit ſe ad gra-
tiam præparare ſine auxilio gratiæ. Et propterea dixit
Auguſtinus, ſe impugnari hunc errorem, prius, quā
Semipelagiani exorti eſſent, nimirum in libr. 1. ad
Simplician. quæſt. 2. vt ipſe reſert lib. de Prædeſtinat.
Sanctor. cap. 4. Quod etiam præſtiterat in epiſt. 47.
quæ præſigitur libr. de Corrept. & grat. quem com-
memorat Proſper in ſua epiſtola, & idem Auguſtinus
libr. de Bono perfeu. cap. 21. vbi mentionem etiam
facit epiſtol. 105. & 106. & concludit. Vnde recolant, ad-
uerſus hæreſim Pelagianam iam ante aliquot annos iſta dicta
eſſe, atque conſcripta, quæ nunc eis diſplicere mirandum
eſt.

Quapropter merito dici poteſt, fontem huius er-
roris fuiſſe Pelagium, quia vero ille nunquam do-
cuit errorem illum ab alijs ſeparatum, ideo quæri
poteſt, quis primo fecerit diſceſſionem illam à do-
ctrina Pelagij, illum tantum articulum retinendo:
quod eſt quæſtere, quando poſt Pelagium Semipela-
gianismus coepit, & à quibus? Videri enim poteſt
multo ante tempora Maſſilienſium, quorum per-
turbationes reſerunt Proſper, & Hilarius, in epiſt. 105.
(quæ, vt notauimus, antiquior eſt) ſic de quibusdam Pelagianis ſcribit.
Iam conclamantium religioſorum, & piorum vocibus preſi,
ita ſententur ad habendam, vel faciendam iuſtitiam diuini-
tus hominem iuuari, vt ſui præcedat aliquid meriti, &c. ſuo
putantes præire merito illum, de quo audiunt, quis prior dedit
illi, & retribuetur ei. Et libr. 2. contra duas epiſtolas Pe-
lagianorum, qui etiam eſt antiquior, capit. 28. & ſe-
quentibus de authoribus illarum epiſtolarum Cœle-
ſtino, ſcilicet, & Iuliano: ſenſiſſe indicat, gratiam
dari ad perfectionem boni operis, dari tamen gra-
tiam illam propter initium boni propoſiti, quod eſt
à ſolo libero arbitrio. Et eodem modo libr. 4. contra
Iulian. c. 3. eum reprehendit, quod dixerit, hominem
iuuari per gratiam ad capeſſendam perfectionem, V-
tiq; (ait) volens intelligi, eum per ſe incipere ſine gratia, quod
perſicit gratia.

Exiſtimo nihilominus, hos antiquos Pelagianos
etiā ſi fortalle, vel in re, vel ſaltem in modo loquen-
di, ſententiam Pelagij moderati ſint, longe à poſte-
rioribus Semipelagianis diſtaſſe. Nam illi non diſceſ-
ſerunt à præcipuis erroribus Pelagij, videlicet, homi-
nes non naſci in peccato originali, eſſe æque potentes
ad legem ſeruandam, ſicut fuit Adam ante peccatum,
poſſe ſuis viribus eſſe perfectos, & ſimilia, quæ in eis
impugnat Auguſtinus libris contra Iulian. & contra
duas epiſtolas Pelagian. & libr. de Perſect. Iuſtit. à qui-
bus tamen erroribus poſteriores Semipelagiani lon-
ge abſuerunt. Imo etiam de illa gratia, quam ad per-
fectionem operum adittebant Iulianus, vel Cœle-
ſtinus, non conſtat, qualis fuerit, neq; an illam vt ne-
ceſſariam poſtulerent, nam de hoc etiam dubius eſt
Auguſtinus, ideo enim dicto libr. 2. contra duas epiſt.
Pelagian. cum retuliſſet illos docuiſſe perficiendi gra-
tiam conſequi ad meritum bene incipiendi, addit
conditionalem, ſi tamen hoc ſaltem volunt. Et infra cum
dixiſſet, Pelagium admiſiſſe gratiā ſolum ad facilius
adiungit, Sed iſtū permittamus, cum ſuo libero arbitrio eſſe
liberos, vel ab ipſo Pelagio, quia fortalle aliquam neceſſi-
tatem gratiæ agnouerunt, ſaltem ad perfectionem o-
perum. Non tamen id aſſerit, ſed permittit, & ſub du-
bitationis voce ſortalle. Itaq; iſti primi ſectatores Pe-
lagij, non Semipelagiani, ſed Pelagiani habiti ſunt.

Magis videtur ſemipelagianiſmum inchoaſſe Vi-
talis ille, contra quem Auguſt. epiſt. 107. ſcripſit. Ille ſemipelagi-
enim in cæteris à Pelagio diſcedens, ſolam fidem di-
cebat

N 3